



## Drijvende zonnepanelen: meer energie en duurzamer?

### VNM-najaarsbijeenkomst

Het thema van dit jaar is belangenbehartiging een zeer veel omvattend onderwerp. Fred Bloot, adjunct-directeur Sportvisserij Nederland, spreekt over belangenbehartiging in de praktijk en Marleen Maarleveld, directeur Waterrecreatie Nederland, over ontwikkelingen van het routenetwerk. *Pag. 2 - 5*

### Drijvende zonnepanelen

Door de vlotten met de zon mee te laten draaien kan er 18% meer opbrengst worden gegenereerd in vergelijking met panelen in een zonneweide. Daarnaast levert de reflectie en de koeling van het water ook een aanzienlijk voordeel op. *Pagina 6 - 7*

### Markermeer en IJmeer

De afgelopen 5 jaar is door Rijkswaterstaat uitgebreid onderzoek gedaan hoe je de natuur aldaar kunt verbeteren. Een gedetailleerd verslag is gepubliceerd. Door de specifiek gebruikte onderzoeksmiddelen zijn een groot aantal vragen beantwoord. *Pagina 8 - 9*

### Nieuwe vaarverbinding

Er komt een nieuwe vaarverbinding voor sloepen en kleine motorboten tussen de Vecht en het Gooimeer. Er komt ook een nieuwe passantenhaven bij Vesting Naarden. De vaarverbinding moet in 2019 klaar zijn, de schootsvelden en het wandelpad eind 2016. *Pagina 12*



# Najaarsbijeenkomst VNM

We waren te gast bij de...

...WV 'De Watervogels'

*het was informatief en inspirerend*

**Z**e hebben het goed voor elkaar bij WV 'De Watervogels' in Loosdrecht, een prachtige jachthaven midden in een natuurgebied. Dat zou vandaag de dag echt niet meer kunnen, maar zo'n 50 jaar geleden nog wel. Natuurlijk ging dat ook toen niet zonder slag of stoot, maar het lukte en dat allemaal door de inzet van de leden zelf. Nog steeds wordt al het werk binnen de haven door vrijwilligers gedaan en daar is men terecht trots op.

Het terrein tussen het clubhuis en de haven ligt volgepakt met schepen en door het volle zicht daarop realiseer je je nog eens extra waarmee je als bestuurder bezig bent. Het clubhuis, het 'Vogelnest', is ruim genoeg om de ongeveer 70 deelnemers van de najaarsbijeenkomst een ruime zitplaats te bieden. Het bestuur van "De Watervogels" staat nota bene zelf achter de bar om voor de inwendige mens te zorgen!!!

*(Vervolg op pagina 3)*

2

DAGPROGRAMMA

Wim Prins, voorzitter

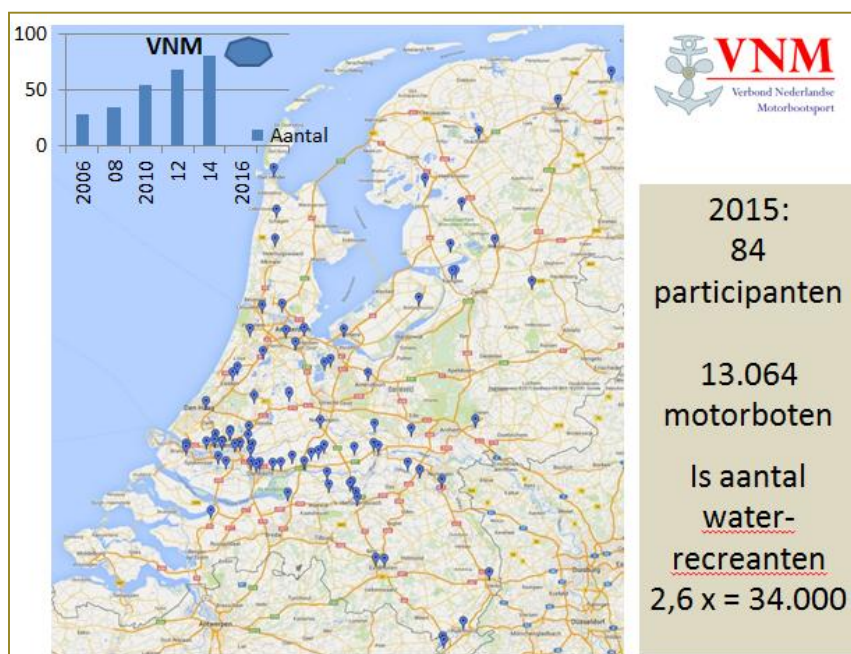
- ✓ Opening 7<sup>e</sup> bijeenkomst Participantenraad
- ✓ Welkomstwoord Henk v.d. Ploeg, voorzitter wsv 'De Watervogels'
- ✓ Algemeen
- ✓ Digitaal Handboek Jachthavenbeheer
- ✓ Gast sprekers
- ✓ Lunchpauze (12:30 – 13:15 uur)
- ✓ Meet & Match
- ✓ Sluiting 15:00 uur







Henk v.d. Ploeg, voorzitter wsv 'De Watervogels'



(Vervolg van pagina 2)

De agenda heeft de afgelopen jaren een vaste en op de deelnemers afgestemde vorm gekregen. Eerst worden interne verbondszaken behandeld, gevolgd door lezingen en speciale onderwerpen. Na de lunch worden gespreksgroepen gevormd om te discussiëren over door het VNM-bestuur opgestelde vragen aangaande haar beleid. Aan de hand van de samenvattingen c.q. conclusies kan e.e.a. daaraan worden getoetst.

Het tijdschema is vrij strak en de voorzitter Wim Prins, die voor het eerst de najaarsbijeenkomst leidt, horen we na een behandeld agendapunt zo nu dan tevreden zeggen:

‘Weer precies op tijd!’.

Het thema van dit jaar is belangenbehartiging. Een zeer veelomvattend onderwerp, waarvan de sprekers een tweetal aspecten behandelen. Fred Bloot, adjunct-directeur Sportvisserij Nederland, spreekt over belangenbehartiging in de praktijk en Marleen Maarleveld, directeur Waterrecreatie Nederland, over ontwikkelingen met betrekking tot het landelijk routenetwerk voor de waterrecreatie, het zogenaamde ‘binnenlands recreatie toervaart net’ (BRTN).

(Vervolg op pagina 4)



### Belangenbehartiging in de sportvisserij



Belangenbehartiging is niets meer dan kenbaar maken wat je bezighoudt en wat je belangrijk vindt in de hoop dat de buitenwereld je begrijpt, je respecteert en bereid is met je mee te denken!



### Belangenbehartiging in de sportvisserij



Belangenbehartiging is  
is een continu proces  
vanuit de gehele organisatie op basis van

**eerst geven en dan pas nemen**



### Belangenbehartiging in de sportvisserij



**Belangenbehartiging is als de elektrische bedrading van een huis: Je ziet het niet maar als het niet functioneert, heb je problemen!**



(Vervolg van pagina 3)

**S**portvisserij Nederland heeft 650.000 leden en een sterke, professionele organisatie. Naast het deelnemen aan allerlei vormen van overleg, zoals over het afstemmen van recreatie- en natuurbelangen, heeft men veel aandacht voor het organiseren en onderhouden van contacten met politici en politieke beleidsmedewerkers. Het resultaat is een groot netwerk waarbinnen men eigen ideeën en opvattingen kan delen en dat zo nodig via directe lijnen en op zeer korte termijn.

Fred Bloot vertelt op een bevoegen wijze over zijn lobbywerk. De aangehaalde voorbeelden zijn zeer instructief en de door hem en zijn organisatie behaalde resultaten overtuigend. Hij geeft de vergadering wel mee, dat belangenbehartiging geld kost.

De watersportbonden schieten op dat punt volgens hem ernstig tekort. Misschien een onderwerp voor een volgende bijeenkomst?

**D**e stichting Waterrecreatie Nederland (WRN) is de opvolger van de Stichting Recreatietoervaart Nederland (SRN), de uitvoerder van een landelijke subsidieregeling met het doel investeren in het landelijke routenetwerk te stimuleren.

Via SRN of rechtstreeks aan de provincies is in de periode 1985-2013 door 'Den Haag' 80 miljoen euro bijgedragen aan een totaal investeringsprogramma van 500 miljoen euro! Vanaf 2013 is de zorg voor dat routenetwerk aan de provincies overgedragen.

WRN is een zogenaamde publiek-private samenwerking waarin onder meer provincies en waterschappen samen met watersportorganisaties plannen maken voor de toekomst van de sector waterrecreatie en die ook gaan uitvoeren.

(Vervolg op pagina 5)

4



Marleen Maarleveld, dir. WRN

(Vervolg van pagina 4)

Er is gezamenlijk een toekomstvisie opgesteld, die in concrete plannen gaat worden omgezet, waarbij op dit moment de financiering uiteraard een belangrijk vraagstuk is. De centrale overheid doet immers niet meer mee. Inmiddels hebben de meeste provincies van een 'positieve grondhouding', zoals dat heet, blijk gegeven. Men is nu volop bezig om voor de periode 2015-2020 het routenetwerk te 'borgen', ook zo'n politiek begrip, waarmee wordt bedoeld, dat provincies, waterschappen en gemeentes zich blijven houden aan de oude BRTN-regels zoals regels over doorvaartmaten en brug- en sluisbediening.

Behalve het landelijk routenetwerk en de toekomstvisie houdt het WRN zich ook bezig met de uitvoering van het 'Varen Doe Je Samen' -programma, dat gericht is op het bevorderen van de veiligheid op het water. Marleen Maarleveld houdt over dit alles een vlot en informatief betoog, waarvan men in ieder geval mee kan nemen, dat het aan haar organisatie niet zal liggen om de doelstellingen van het nieuwe WRN waar te maken.

Nadat Wim Prins bij zijn inleiding over interne verbondszaken al heeft gemeld, dat het bestuur meer aandacht wil gaan besteden aan regionale ontwikkelingen, wordt dat onderwerp tijdens de groepsdiscussies na de lunch uitvoerig besproken. Het VNM is ook in 2015 weer behoorlijk gegroeid en heeft met 85 participanten per 1 januari 2016 een omvang bereikt. Daarmee wordt regionale ondersteuning en belangenbehartiging steeds prominenter. Het bestuur werkt al een tijdje aan de opbouw van contacten met regionale vaarwegbeheerders en stelt verder voor om in plaats van de voorjaarsbijeenkomst in Leerdam, regionale bijeenkomsten met de participanten te gaan organiseren. Tijdens de discussie wordt positief op die plannen gereageerd en worden suggesties gedaan over de aanpak ervan. Ook over de andere onderwerpen wordt goed gediscussieerd. In een volgende Nieuwbrief zal daarover worden gerapporteerd. Mede dank zij een uitstekend gastheerschap van WV 'De Watervogels', inclusief de barbediening door enkele bestuursleden en een groep vaste vrijwilligers, kan door Wim Prins rond 15.00 uur een gezellige en door veel deelnemers als zeer nuttig ervaren najaarsbijeenkomst worden afgesloten.

## Redactieteam VNM

De Hand-out van de presentaties is te downloaden van de website:  
<http://knmc-vnm.nl/documenten/archief-leden/>

## Inhoud



- Status en totstandkoming BRTN 2015 - 2020
- Inhoud en opbouw van het document
- Borging van de BRTN-vaarwegen (provinciaal en landelijk)
- Actieagenda en actiepunten voortvloeiend uit de BRTN



### Actieagenda BRTN 2015-2020



#### OVERIGE ACTIEPUNTEN

- Toevaartnet sloepen
- Internationale routes
- Meer benutten en beleven
- Toekomstbestendige en duurzame financiering waterrecreatie



### Numericanal



#### NUMERICANAL



- Partners uit Frankrijk, Duitsland, België
- VDIS kennis en ervaring -> partners
- Ontwikkeling en inzet ICT toepassingen/
- e-diensten



5



# Drijvend... ...zonnepaneel-veld

## Samenwerking proefinstallatie drijvend zonnepaneel-veld in De Slufter

Nieuwsbericht - 8 oktober 2015

Het Havenbedrijf Rotterdam, Sunfloat en Rijkswaterstaat tekenden afgelopen week een overeenkomst, waarin ze afspreken samen een proef te doen met drijvende zonnepanelen in de Slufter. Het plaatsen van zonnepanelen op water biedt een aantal unieke kansen voor verbetering van de opbrengst van zonnepanelen.

Rijkswaterstaat en Havenbedrijf Rotterdam willen hiervoor de voorwaarden scheppen. Landelijke toepassing van de drijvende zonnepanelen kan een aanzienlijke bijdrage leveren aan de doelen voor het winnen van duurzame energie.

De proefinstallatie van het drijvend zonnepaneel-veld in de Slufter bestaat uit 20 vloten waarop in totaal 120 panelen zijn gemonteerd. Daarnaast komt er een landopstelling met 12 zonnepanelen. In de loop van november is het drijvend zonnepaneel-veld in gebruik genomen.

### Innovatieve proef

De proefinstallatie van Sunfloat zal een jaar lang aan weer en wind in de Slufter worden blootgesteld. Door de vloten met de zon mee te laten draaien kan er 18% meer opbrengst worden gegenereerd in vergelijking met panelen in een zonneweide. Daarnaast levert de reflectie en de koeling van het water ook een aanzienlijk voordeel op.

Rijkswaterstaat ondersteunt de proef om te onderzoeken of het innovatieve systeem werkt en of de effecten op de omgeving en het watersysteem acceptabel zijn. Ook wordt gekeken naar de robuustheid en de meeropbrengst van het systeem. Op basis van de uitkomsten wordt bekeken of, en hoe, verdere toepassing op het 'natte' areaal van Rijkswaterstaat mogelijk is.

(Vervolg op pagina 7)





*Zijn onze jachthavens voor  
drijvende zonnepanelen  
geschikt te maken?  
En zou dat een duurzame  
oplossing zijn?*

*Redactieteam VNM*

*(Vervolg van pagina 6)*

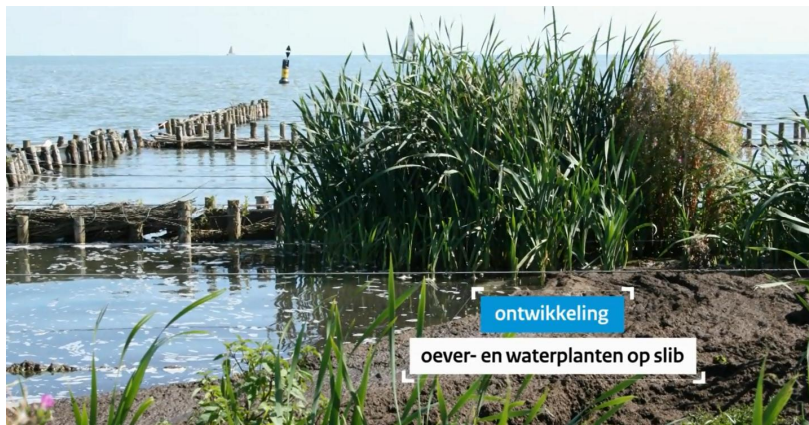
### **Slufter**

De Slufter, een depot voor verontreinigd sediment van anderhalve bij anderhalve kilometer op de Maasvlakte is voor de helft eigendom van het Havenbedrijf en voor de andere helft van Rijkswaterstaat. Het depot is in 1987 geopend om verontreinigde baggerslib op te bergen. Het depot bestrijkt een gebied van 250 hectare in de haven. Om de ruimte zo efficiënt mogelijk te gebruiken hebben Havenbedrijf en Rijkswaterstaat afgesproken dat het depot ook kan worden ingezet voor andere, duurzame doeleinden.

### **Duurzaamheid en innovatie**

Rijkswaterstaat stimuleert vernieuwingen ondermeer door experimenteren in de praktijk mogelijk te maken. Innoveren is hét antwoord op toekomstige vragen. Willen we ons land veilig, bereikbaar en leefbaar houden, dan zijn slimme, nieuwe en duurzame oplossingen noodzakelijk.





# Hoe moet de natuur in het Markermeer en IJmeer worden verbeterd

**I**n de afgelopen 5 jaar is daar, in opdracht van Rijkswaterstaat, uitgebreid onderzoek naar gedaan. Het onderzoeksprogramma Natuurlijk(er) Markermeer-IJmeer (NMIJ; sinds 2010 in uitvoering en loopt tot eind 2015) heeft een groot onderzoeksverslag gepubliceerd. Het programma is uitgevoerd door Royal Haskoning DHV (voorheen Royal Haskoning) in combinatie met Deltares in de rol van kennismanager.

Het programma "Natuurlijker Markermeer en IJmeer" is een praktijkgericht onderzoeksprogramma waarin vier onderzoeksmiddelen zijn ingezet: • bureaustudies; • modelstudies; • monitoring bestaande situaties; • veldexperimenten.

Met deze onderzoeksmiddelen is een groot aantal onderzoeksvragen beantwoord. De vragen hebben betrekking op een aantal mogelijke maatregelen ter verbetering van de natuurwaarden:

## **Verminderen slibgehalte**

Luwtemaatregelen Verdiepingen Afdekken slib

## **Vergroten habitatdiversiteit en -dynamiek**

Grootschalig moeras Vooroever Lepelaarplassen Heldere ondiepe zones Vergroten dynamiek

## **Versterken ecologische verbindingen**

Vismigratie Verbinden binnen-buitendijks Semi-open verbinding IJsselmeer-Markermeer

## **Evenwichtige visstand**

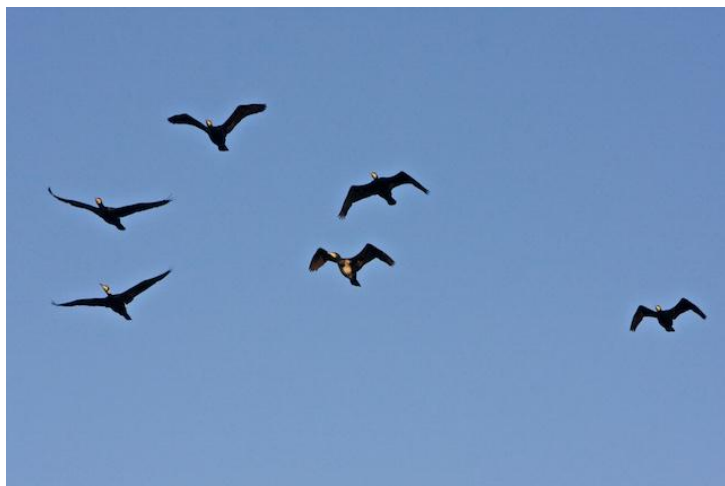
Visserijreductie

## **Het slibprobleem**

De oplossing van het slibprobleem is volgens de onderzoekers vooral nodig om veel meer bodemleven (planten schaal en schelpdieren etc.) mogelijk te maken.

Hiervoor is creëren waterhelderheid van belang, maar dit werkt alleen als het water niet te diep is. Luwte structuren in diep water houden het meeste slib op zijn plaats, maar daar is toch geen bodemleven omdat het te diep en te donker is. Dat betekent dat aanleggen van luwte structuren moet plaatsvinden op plekken waar het niet te diep is, maar ook, dat het maken van nieuwe ondiepe luwe gebieden zoals de moerasedeilanden bij de Marker Wadden de bedoeling zijn, ook werken.

(Vervolg op pagina 9)



(Vervolg van pagina 8)

Ook het maken van putten (waarin het slib stroomt) maken in de directe omgeving meer helderheid. De nareisheid is dat het aanleggen van die putten zelf weer veel bodemleven vernietigt. In z'n algemeenheid zeggen de onderzoekers dat luwte structuren (dammen) het beste werken als ze lang zijn en in gebieden worden aangelegd waar nu al waterplanten voorkomen (langs de Noord-Hollandse kust en de Hoornse Hop).

### Een gat in de Houtribdijk

Naast de vele andere ecologische doelen en hiervoor beoogde maatregelen wordt ook het nodige gezegd over de betekenis van een opening in de Houtribdijk. Royals Haskoning reproduceert de gebruikelijke bezwaren en structureert haar onderzoek met een aantal ongelukkige varianten, die of niet kunnen of niet doen wat we zouden willen:

- 1) Grootschalige niet-afsluitbare opening van globaal 1/3 deel van de Houtribdijk waarbij de opening wordt vervangen door een brug om de verkeersfunctie van de dijk in stand te houden. De onderzoekers zien hier een wezenlijke bijdrage aan de oplossing van het slibprobleem, verbetering van de waterkwaliteit en ecologie. Maar deze optie kan volgens de onderzoekers niet want is onveilig en veel te duur en niet in lijn met het Nationaal Waterplan 2009-2015 en het Deltaprogramma IJsselmeergebied, dat veiligheid en zoetwatervoorraad als enige maatstaf hanteert. Als positief punt zien de onderzoekers de vrije doorvaart voor de beroepsvaart.
- 2) Kleinere en afsluitbare opening van enkele 10-tallen tot maximaal 100 meter breedte. Ook hier wordt ter plaatse van de opening een brug aangebracht voor het verkeer. Deze oplossing draagt volgens de onderzoekers niets bij aan de oplossing van het slibprobleem en voegt ecologisch (waterkwaliteit vismigratie etc.) maar heel weinig toe aan de bestaande sluizen. Daarnaast blijft dit in relatie tot het rendement een te duur plan.
- 3) Een serie afsluitbare buizen/kokers door de dijk of hevelbuizen. Deze zijn minder duur, maar voegen net als de bovenstaande aanpak weinig toe. Onlangs publiceerde de IJsselmeervereniging een plan dat veilig kan en substantieel kan bijdragen aan de oplossing van de ecologische problemen van het Markermeer en IJmeer.

Zie hiervoor "IJsselmeerberichten september 2015" op de website

[www.ijsselmeervereniging.nl](http://www.ijsselmeervereniging.nl)

Voor wie het gehele onderzoeksverslag wil lezen:

<http://www.nmij-kennissysteem-maatregelen.nl>

En de video met de impressies van Rijkswaterstaat:

[https://www.youtube.com/watch?feature=player\\_embedded&v=AYu204V2Mv0](https://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=AYu204V2Mv0)

Bron: IJsselmeervereniging





Jan Briek, sinds 1988 Waterkampioen

# Waterkampioen onderdeel van redactie Vrije Tijd

**Sinds 1 december 2015 maakt de Redactie Waterkampioen binnen ANWB Media deel uit van het thema 'Vrije Tijd'.**

ANWB Media is per 1 december begonnen met een vernieuwde organisatie. De redactie van de Waterkampioen behoort in de nieuwe situatie tot het thema 'Vrije Tijd'. De redacties binnen het thema 'Vrije Tijd' worden aangestuurd door Jan Kruithof (Hoofredacteur). Naast het thema 'Vrije Tijd' werkt ANWB Media ook met de thema's 'Vakantie' en 'Mobiliteit'.

Het thema 'Vrije Tijd' bestaat uit de activiteiten: Fietsen, Wandelen, Varen en Motorrijden. De kennis en focus op de activiteit varen blijft gewaarborgd en wordt tevens verbonden met overige vrije-tijds activiteiten. Naast de succesvolle uitgave De Waterkampioen, de Waterkaarten app, De Wateralmanak en de portal Water, wil de redactie haar vaarportfolio verder versterken en uitbreiden door middel van activiteiten op het gebied van Online, Mobile, Print en Events. Je kunt hierbij denken aan vernieuw(en)de printuitgaven zoals een vaarspecial en een online vaaropleiding. We zullen deze innovaties samen met diverse zorgvuldig geselecteerde partners oppakken, om daarmee het bereik en de waarde voor de leden op het gebied van varen zo groot mogelijk te maken.

## **Reorganisatie ANWB Media maakt einde aan eigen Waterkampioen-redactie en carrière van hoofredacteur Jan Briek**

Den Haag – Na de laatste reorganisatie binnen ANWB Media is er na bijna dertig jaar geen plaats meer voor hoofredacteur Jan Briek. De eigen redactie van de Waterkampioen houdt vandaag ook op te bestaan. De Waterkampioen wordt ondergebracht bij de 'Themaredactie Vrije Tijd', die ook motorrijden, wandelen en fietsen in z'n pakket krijgt. Verantwoordelijk 'Thema-Hoofredacteur' is Jan Kruithof.

Jan Briek: "Met pijn in het hart moet ik laten weten dat ik vanaf vandaag mijn werkzaamheden als hoofredacteur van de Waterkampioen gedwongen moet neerleggen. Omdat het niet mogelijk is na zo'n lange periode van werkzaamheden iedereen voor alles persoonlijk te danken, moet dat helaas via een onpersoonlijke weg als deze."

Bron: [www.anwbwatersport.nl](http://www.anwbwatersport.nl)

10



Leiden. Kerstmarkt en schaatsbaan op het water.

*Fijne feestdagen  
en een  
behouden vaart  
in 2016*

*Redactieteam VNM*



### NIEUWE VAARVERBINDING VECHT - GOOIMEER

Er komt een nieuwe vaarverbinding voor sloepen en kleine motorboten tussen de Vecht en het Gooimeer. Er komt ook een nieuwe passantenhaven bij Vesting Naarden. Daarover hebben de Regio Gooi en Vechtstreek, de gemeenten Naarden en Muiden, het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht en de provincie Noord-Holland afspraken gemaakt en een convenant ondertekend. In de plannen

staat ook dat de schootsvelden van Vesting Naarden in oude glorie worden hersteld en er een nieuw wandelpad wordt aangelegd van de vesting naar het bezoekerscentrum van het Naardermeer. De vaarverbinding moet in 2019 klaar zijn, de schootsvelden en het wandelpad eind 2016. De partijen investeren € 24,3 miljoen in het plan 'Naarden buiten de Vesting'. In 2016 gaan de partijen aan de slag met het

aanpassen van de Naardertrekvaart voor de toename in recreatief gebruik, de aanleg van de passantenhaven bij Vesting Naarden, de bouw van nieuwe bruggen, een sluis in de aansluiting van de vaart met het Gooimeer en de mechanisatie van de Keetpoortsluis, de Naarderpoortbrug en de Hakkehaarbrug.  
*Bron: ANWB*



### VAARGEUL REEVEDIEP MAG DOOR, BEHALVE LAATSTE STUKJE

De aanleg van een bypass voor de IJssel bij Kampen, het Reevediep, mag doorgaan. Dat heeft de Raad van State 25 november bepaald. Wel beperkt de hoogste bestuursrechter de watersport op de nieuwe arm van de IJssel. We mogen alles aanleggen behalve de laatste 150 meter.

**Bert Boerman, gedeputeerde van Overijssel**

Varen is toegestaan, maar de laatste 150 meter van de vaargeul - de aansluiting op het Drontermeer - mag niet worden aangelegd. De waterrecreatie bedreigt daar een rietkraag waar de beschermde roerdomp en de grote karekiet leven. Bootjesbezitters kunnen daarvoor in de toekomst niet via de bypass van de IJssel naar de Randmeren varen, maar moeten omkeren.

'Ik vind dat moeilijk uit te leggen. We mogen alles aanleggen behalve de laatste 150 meter', zegt gedeputeerde Bert Boerman van

Overijssel. 'Het gaat om 1,7 hectare riet. Omdat we het beste voor hebben met de vogels die daar huizen, ontwikkelen we ter compensatie ruim 40 hectare nieuw rietland, waarvan al 8 hectare is gerealiseerd. Kennelijk is dat niet voldoende. Dit is een gemiste kans voor de recreatie in Kampen en omgeving.'

Wel is Boerman opgelucht dat de aanleg van het Reevediep na ruim tien jaar voorbereiding eindelijk het groene licht krijgt. 'Dit is erg belangrijk voor de waterveiligheid, zodat we in deze regio droge voeten houden.'

**Woningen verboden**

Het Reevediep wordt een 6 kilometer lange waterweg die ten zuiden van Kampen aftakt van de IJssel. De aanleg, die is voorbereid door de provincie en Rijkswaterstaat, is een onderdeel van het project Ruimte voor de Rivier. Bij hoog water komt door extra afvoer via de bypass het waterpeil in de IJ-

ssel ongeveer 10 centimeter minder hoog te staan. Kosten circa 150 miljoen euro; begin 2019 is de oplevering.

Aanvankelijk waren er ook huizen langs de nieuwe geul gepland. Dat is uitgelopen op een fiasco voor de gemeente Kampen. Mede door de economische crisis is de gemeente de afgelopen jaren voor ongeveer 20 miljoen het schip in gegaan door grond-aankopen in het gebied en compensatie aan grote bouwondernemingen. In februari maakte de Raad van State een definitief einde aan de woningbouwplannen. De aanleg van 1300 huizen en een jachthaven werd verboden. Nu legt de bestuursrechter ook het recreatieve gebruik aan banden.

Herman Koek, voorzitter van de Natuurvereniging IJsseldelta, die bezwaar had gemaakt tegen de bypass-plannen, is opgelucht. 'Nog liever hadden we dat de vaargeul helemaal was geschrapt.'

*Bron: Volkskrant, 26-11*